

VI ER NØDT TIL AT STEMME så GRØNT som aldrig før. ... OG DEREFTER STARTE EN BORGERBEVÆGELSE FOR SYSTEMOMSTILLINGEN

Af Niels Aagaard, formand for Det Fælles Bedste

DET ENESTE REALISTISKE ER AT TÆNKE STORT

Der er kommet en stribe klimareporter op til COP27, som starter om en uge. De siger alle det samme:

1) Det er ikke realistisk at overholde Parisaftalens 1,5 graders mål, 2) Vi må gennemføre store systemiske omstillinger 3) Vi er på vej mod varmegrader i år 2100, som inden længe vil gøre livet på kloden ubegribelig svært (se link nederst).

Den foruroligende situation kalder på grundlæggende omstillinger af vore samfunds systemer. På en helt ny livsstil og et nyt økonomisk system, som er konsekvent bæredygtigt. På nye radikale mål og strategier i klimakampen.

Analyseinstituttet *Carbon Brief* siger fx at 1,5 grader vil kræve årlige *reduktioner* på 12% CO2 alle år frem til 2040, men gennem det seneste årti er udledningerne *steget* med godt en procent årligt.

FN's Miljøprogram (UNEP) siger: Der er »ingen troværdig vej på plads til 1,5 grader«, og med UNEP's egne ord: Der er behov for en »vidtrækkende, storskala, hurtig og systemisk omstilling«.

Ved 1,5 grader overskrider vi Tipping Points, så verdens store økosystemer begynder at bryde sammen. Med de nuværende udledninger overskrider vi denne grænse i 2030. For hver 0,1 grad temperaturen stiger, vil nye millioner af mennesker blive ofre for klimaændringerne og den globale økonomi vil blive stedse mere undergravet. Vores (velfærds)systemer vil begynde at bryde sammen.

Ifølge [forskergruppen Climate Action Tracker](#) skal vi – *hvis* vi vil stoppe før 1,5 grader - fx

- seksdoble den nuværende globale hastighed for udfasning af kulkraftværker,
- udbygge kollektive trafiksystemer seks gange så hurtigt som hidtil,
- nedbringe cementindustriens store udledninger ti gange hurtigere,
- bremse den årlige afskovning fem gange hurtigere og
- femdoble hastigheden af skift i kostvaner i bæredygtig retning.

Og det er 'kun' klimakrisen. Vi står samtidig i en biodiversitetskrise, hvor hastigheden i udryddelsen af arter nu er så voldsom, at det går stærkere end tidligere masseudryddelser millioner af år tilbage. Vi er ved at slå naturen ihjel.

Det er kun én løsning: At tænke stort.

S OG BLÅ BLOK ER ENIGE OM ÉN TING: AT TÆNKE SMÅT

Forleden var Mette Frederiksen i TV til "Mød Partierne" hos Kaare Quist. Her sagde hun, at S ganske vist vil indføre en CO2 afgift, men oksekødspriserne må ikke stige og landbruget skal ikke have færre dyr.

- Hvordan skal det så kunne give en klimaeffekt, spurgte Kaare Q?

Mette charmede sig udenom et svar. For CO2-afgiften vil selvfølgelig betyde, at prisen på kød stiger, så vi spiser mindre kød, og at kødproduktion bliver dyrere, så landbruget får færre dyr.

Udover at være en udmærket illustration af, hvor overfladisk sådanne interviews om klima er (for det var alt, der var der var med om klima, og det tog 10 min. at hale et ikke-svar ud af statsministeren), så var det en glimrende illustration af HVOR LIDT partiet S tør stå ved omstillingens nødvendige omfang og radikalitet.

De tør ikke engang sige, at oksekød skal være dyrere. Men hvis S ikke tør stå ved dét, hvor modige er de så, når det kommer til de større, systemiske omstillinger, hvor man skal ændre på grundlæggende træk ved samfundsopbygningen? Og hvor man derfor står over for magtens elite med Mærsk, Finanssektoren, Landbrugets organisationer, Dansk Industri osv. i spidsen for modstanden. Kan de overhovedet tænke sådanne omstillinger?

Svar: Så bliver de så forsigtige og så småt tænkende, at klimaindsatsen aldrig vil nå sine mål.

S har lært, at i stedet for at arbejde benhårdt efter svære mål, så kan man bare greenwashe sine meritter efterfølgende: Som da Dan Jørgensen i går 29. okt. i TV fortæller, at man var nået rigtig langt med 70% målet. Bl.a. inden for Transporten pga. de mange nye el-biler, som han sagde (vi har 80.000 el-biler ud af 2,7 biler).

Transportområdet? Jamen, det er jo dér, hvor regeringen er ved at gennemføre århundredets største og mest klimaødelæggende Infrastrukturereform med nye 32 motorveje, broer, Lynetteholm, flere lufthavne, havne, en Kattegatforbindelse.

ET SAMARBEJDE HEN OVER MIDTEN = MEGET MER KLIMANØL

Blå Blok er sort, når det gælder klima. Hvis valget følges op af et regeringssamarbejde hen over midten, vil S skulle regere sammen med bl.a. Moderate og Venstre.

MODERATERNE har lige lavet en klimaplan. Den er hamrende ukonkret. Ser helt bort fra transportsektoren, selvom den står for 30%. Siger CO2-afgifter om landbrugssektoren, men ikke hvor høje, eller hvordan man omstiller fra kød til planter. Det er ikke en konkret gennemarbejdet klimapolitik, som går ned i de enkelte sektorer og siger, hvad der skal ske. Det er et stykke papir hastigt nedkradset til ære for valget.

Da Lars Løkke var statsminister var hans klimapolitik, at man intet skulle foretage sig. Når hans regering blev presset på klima, sendte han bare Lars Lilholdt i byen for at sige: CO-fangst og PtX, en gang i fremtiden. Da han til sidst blev ekstra presset, opfandt han på stedet et forslag om 1 mio. el-biler i 2030. Klimakrisen skulle løses med flere el-biler.

VENSTRE har en klimaplan. Den er kemisk rensset for indgreb over for landbruget. Presset af valget har de sagt ja til en CO2 afgift, men ikke hvor høj den skal være. Omstillingen vil Venstre finansiere ved at sælge Ørsted og dens vindmølleindustri til private investorer. Det betyder, at vi ikke længere selv kan styre vores energiforsyning. Venstre vil plante skov, men allerhelst produktionsskov. Osv. - Det er klimapolitik uden viden, mål og ambitioner. Flæsk til valget.

Et samarbejde mellem S og blå blok vil med andre ord blive præcist så uambitiøst og så klimanølede, at det egentlig kan være det samme.

DERFOR: STEM SÅ GRØNT SOM MULIGT ... OG START SÅ EN BORGERBEVÆGELSE.

Aldrig har det været så vigtigt at stemme *'så grønt som muligt'*.

SF siger de er grønne, men ærlig talt har de nu stemt for så mange socialdemokratiske sorte forslag, at det er svært at tro på deres seriøsitet, når valgtalerne har lagt sig. Fx: Landbrugsaftalen der ikke reducerer kødproduktionen. Skattereformen, der giver dispensation til de største udledere. Omstilling af vejtransporten, der tillader 600.000 flere biler i 2030. Anlæggelse af klimaskadelige projekter som Lynetteholm, Egholmforbindelsen, en gasledning til Nordic Sugar, anlæggelse af en Hærvejsmotorvej gennem Jyllands smukkeste områder osv.

Pia Olsen Dyhr sidder i TV hos Kaare Quist i "Mød Partierne" og fortæller (uimodsagt), at SF og regeringen er nået SÅ langt med 70% målet, at man faktisk snart er i mål. Det hele er ved at blive SÅ grønt.

Hun benytter ikke lejligheden at sige, at 70% målet kun medtager én del af vores CO2-udledninger og at 70% målet kun er noget værd, hvis vi har al CO2 med. Hun fortæller ikke, at Danmarks CO2-udledninger stadig stiger. At meget af klimaindsatsen hviler på hockeystavens forventninger til fremtidig teknologi, og altså er fuldstændig usikker.

Eller at stadig større dele af danskernes forbrug er baseret på en produktion der foregår i Kina og Asien og som derfor ikke medtælles som vores egne CO2-udledninger. Hvis det blev talt med, var vi ikke nået nær så langt, som regering og SF påstår.

Pia Olsen Dyhr siger ikke, at Danmarks resterende CO2 budget er på 230 mio. tons, og at det er **ALT HVAD VI NOGENSINDE KAN TILLADE OS AT UDLEDE**. Derefter overskrider vi Parisaftalen. Men da Danmark udleder 60 mio. tons årligt, så overskrider vi om kun 4 år vores del af 1,5 målet. Vi skal altså gøre noget radikalt anderledes.

SF siger aldrig sådanne sandheder. Partiet har ikke en konsekvent indsat for en ambitiøs klimaindsats. Det handler mere om at kunne bevare et regeringssamarbejde med S.

SF vil gerne en klima- og miljøindsats, det er helt sikkert. Men det sker på en useriøs, inkonsekvent, overfladisk, kompromissøgende måde, der altid skal vejen rundt om et samarbejde med S og derfor efterlader klimaet som den helt store taber. For SF kunne også stille sig selv spørgsmålet: Hvis det vi gør nu ALDRIG vil nå klimamålene, hvad skal vi så gøre i stedet?

Tilbage som mere konsekvente klimaambassadører står Frie Grønne, Alternativet og Enhedslisten. Og aldrig har det været vigtigere at styrke dem. Men selvom det måtte ske, så er situationen, **at den kommende regering – hen over midten eller ej – ikke kommer til at gennemføre radikale klimaindsatser.**

Derfor er vi – befolkningen, borgerne - nødt til, hvis vi vil overleve, at starte en folkelig bevægelse, en borgerbevægelse for klima- og miljø, som gennemfører alle de mange omstillinger, som borgere, foreninger, uddannelser, kommunalforvaltninger, virksomheder, landbrug osv. er i stand til at udføre uden hjælp fra klimanølede Folketingspolitikere og -partier. Vi er ganske enkelt nødt til at lave en folkelig bevægelse, en borgernes klima- og miljøkamp.

Der er masser af omstillinger, vi kan gennemføre inden for forbrug, livsstil, energi, transport, landbrug, mad, byggeri osv. Se fx Det Fælles Bedstes Nyheder <https://detfaellesbedste.dk/kategori/nyheder/> med forslag til dét. Og se gerne <https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2022/09/Klodens-tilstand-og-folketingsvalget.pdf> som fortæller, hvad videnskaben samlet siger om "Klodens Tilstand", og hvorfor det hele haster så forbandet meget.

Og i det omstillingsarbejde er vi nødt til "at tænke stort" – ikke kun tænke klima og biodiversitet. Men tænke omstillingen af vore systemer. – Spørge: Hvad er det for et samfund, vi gerne vil have? Hvad er det for omstillinger, som vil give os mindre forbrug, men mere livskvalitet?

Det er en mulighed vi har. Klima- og biodiversitetskrisen giver os et historisk momentum til at tænke stort – tænke vores samfund forfra. På samme måde som den amerikanske frihedsbevægelse gjorde, da man i forfatningen formulerede friheden til selv at vælge samfund og styreform. USA's forfatning var et nybrud og en afgørende

inspiration for 1700- og 1800-tallets europæiske forfatninger. Sådan kan vi også begynde at beskrive, hvad det er for et samfund, vi vil leve i. Og begynde at omstille til det.

Hvordan man bedst gør det er nok værd at tale om i valgkampens slutspurt, og når vi mødes til klimamarcher søndag i [København](#), [Aarhus](#), [Aalborg](#), [Viborg](#), [Silkeborg](#), [Haderslev](#), [Odder](#), [Ebeltoft](#), [Odense](#), [Hillerød](#), [Helsingør](#), [Nykøbing Falster](#) eller på [Ærø](#).

FREMTIDENS SAMFUNDSMODEL SKAL GENTÆNKES – OG DET HANDLER IKKE KUN OM KLIMA OG BIODIVERSITET. DET HANDLER OM DET HELE

Vi har brug for **MOD**. Mod til at turde tænke stort. Mod til visioner. Mod til at gå nye veje. For de veje vi går ad er ikke længere mulige.

Vi har brug for **SANDHED**, for at sige tingene som de er: Vores natur mistrives. Vores børn og unge mistrives. Vores klode mistrives, i en grad så vi er på vej mod katastrofer, der truer vores eksistens inden for få årtier.

Og det handler godt nok om klima og miljø, men omstillingen er også en omstilling til en anden livsform og mentalitet, hvor vi er nødt til at blive dus med kloden og hinanden, hvis vi fortsat vil eksistere. Vi er nødt til at skabe en fremtidig samfundskultur, der har mange flere kvaliteter på mange flere områder, end den nuværende. Vi har brug for en holistisk omstilling, og for at tænke det hele menneske ind i den hele klode og dens natur.

Vi har mistet selve **TIDEN** til et evigt jagt for at præstere og et internet, der aldrig får nok. Vi har brug for **RO**. At miste tiden er at miste livet og sig selv. At tale langsomt, have ro i vores krop og sind er vigtigt; det er at vinde os selv tilbage.

Vi har mistet **RØDDERNE**, dem der gjorde at vi stod fast, til en rodløs tilværelse hvor alt tilsyneladende er muligt, men hvor hvert valg er vanskelige fordi de samtidig er frustrerende fravalg og fordi de fleste valg i virkeligheden truer fremtiden. Vi har igen brug for alt det, der giver rødder - fra traditioner til fællesskaber, til værdier og en mening med det, vi gør.

Vi er blevet for meget ensomme **EGOISTER**, kun på vej for os selv. Vi har brug for **FÆLLESSKABER**.

Vi har brug for at være **HELE MENSKER med ånd**. Men vi er snarere blevet fortravlede forbrugere med en absurd fascination af ting. Og til stressede producenter, hvis arbejde bliver hele vores liv. Vi er blevet materialister. Men vi har brug for **VÆRDIER, FOR ÅND OG KULTUR**.

Vi har brug for et nyt forhold til **NATUREN**. Vi skænder den, misbruger den, fjerner os fra den. Forgifter den. Vores produktion er én lang kamp med naturen. Men vi har brug for at LEVE MED naturen, kende den, indgå i et respektfuldt forhold til den, så alle vore aktiviteter altid respekterer planetens grænser.

Vi har skabt **ET ØKONOMISKE SYSTEM BASERET PÅ EVIG VÆKST**, en evig grådighed med stadig mere produktion, mere forbrug i en evig blind vækst uden stop. Men vækst uden hensyn til klode, mennesker og miljø er vanvid – alligevel er det præcis dét, vores globale økonomi er baseret på. En årlig vækst på 3 % vil fordoble klodens økonomi på 24 år, og dermed fordoble økonomiens belastning af kloden.

Og økonomien har selvstændiggjort sig med sin helt egen dagsorden og bundlinje: Alt hvad der giver penge – profit og overskud - er godt. Uanset om det er kemiske våben, forgiftede fødevarer, fossile transportmidler, vi producerer, og uanset hvad produktionen måtte ødelægge af mennesker, jord, luft, klima, dyr, biodiversitet. Bare det giver penge.

80% af vores energisystem er baseret på dette princip. Så selvom vi ved at al produktion baseret på fossile brændstoffer vil destruere kloden, så fortsætter vi det af den ene grund: Det giver overskud!

Vi lever uden ansvar. Men det er **ALLES ANSVAR** om vi overlever, og om vores børn får levevilkår, der giver værdige vilkår. Vi har brug for at **BRUGE VORES DEMOKRATI**, brug for at vænne os til at **TAGE ANSVAR** og handle sammen med andre i fællesskaber, når noget skal gøres anderledes. Brug for decentrale fællesskaber og demokratier, hvor stadig flere tager ansvar for og styrer stadig mere.

Vores **VELFÆRDSSYSTEMER ER TRUET**. Hele vores system af hospitaler, sundhedssystem, vore skoler, daginstitutioner, sociale sektor osv. er truet. Af års nedskæringer, krav om stadige effektiviseringer, nedprioriteringer, ligestyrelse. Vi skal opbygge vore velfærdssystemer og nytænke dem. For der kommer aldrig de samme penge som var engang. En stigende del af velfærden skal vi hjælpes om decentralt.

Vi begyndte at tilbede en gud – pengene og bag dem grådigheden. Vi glemte legen, kreativiteten, kunsten, poesien, fællesskaberne, glemte livet. Alt skulle have et formål og et mål. Alt skulle gå hurtigt. Men ånd er ikke hurtig. Sjæl er ikke hurtig. Relationer er ikke hurtige. Musik kan ikke spilles på dobbelt hastighed og stadig være musik.

Så gentænkning af Danmark som den bæredygtige version 2.0 er næste skridt. Det Fælles Bedste arbejder for at formulere denne vision og vejene dertil sammen med flest mulig grønne kræfter.

God klimamarch rundt i landet ☺
- Dbh Niels Aagaard, Det Fælles Bedste

Se
"Flodbølge af klimareportager viser, at vejen til 1,5 grader kræver en massiv U-vending" -
<https://www.information.dk/udland/2022/10/flodboelge-klimareportager-viser-vejen-15-grader-kræver-massiv-u-vending>

"Klimakamp 2.0 kræver systemisk omstilling" -
<https://www.information.dk/indland/leder/2022/10/klimakamp-20-kræver-systemisk-omstilling-temperaturstigningen-bremser-hurtigst-muligt>

